

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

91

Vragen van het lid **Van Houwelingen** (FvD) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het nieuws dat Europese Commissie voorzitter Von der Leyen op eigen houtje met Pfizer onderhandeld heeft over de aanschaf van 1,8 miljard coronavaccins* (ingezonden 14 september 2022).

Antwoord van Minister **Kuipers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 29 september 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht dat de Europese Commissie-voorzitter Von der Leyen op eigen houtje met BioNTech-Pfizer onderhandeld heeft over de aanschaf van 1,8 miljard coronavaccins?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3 en 4

Deelt u de mening dat deze gang van zaken niet door de beugel kan?

Hoe beoordeelt u dit gedrag en gaat u voorzitter Von der Leyen aanspreken op dit nieuws?

Bent u bekend met het feit dat de Europese Rekenkamer geen antwoord heeft gekregen op vragen voor opheldering rond deze gang van zaken? Kan dus worden verwacht dat u Von der Leyen om opheldering gaat vragen?²

Antwoord 2, 3 en 4

In mijn antwoord maak ik graag onderscheid tussen een inhoudelijk en een procedureel perspectief. Inhoudelijk was het zo dat de lidstaten, de Commissie nadrukkelijk hebben gevraagd meer inzet te plegen om de beschikbaarheid van Covid-vaccins te vergroten. Daar is deze overeenkomst met

¹ De Volkskrant, 12 september 2022, «Von der Leyen onderhandelde op eigen houtje met Pfizer over 1,8 miljard coronavaccins, en weigert opheldering» (<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/von-der-leyen-onderhandelde-op-eigen-houtje-met-pfizer-over-1-8-miljard-coronavaccins-en-weigert-opheldering~b0c4cd94/>).

² De Volkskrant, 12 september 2022, «Von der Leyen onderhandelde op eigen houtje met Pfizer over 1,8 miljard coronavaccins, en weigert opheldering» (<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/von-der-leyen-onderhandelde-op-eigen-houtje-met-pfizer-over-1-8-miljard-coronavaccins-en-weigert-opheldering~b0c4cd94/>).

BionTech/Pfizer uit voortgekomen. Deze overeenkomst is vervolgens door de lidstaten (ook door Nederland) bekrachtigd. Hiernaast is er ook een procedureel perspectief. Artikel 287, lid 3, van het VWEU schrijft voor dat *instellingen van de Unie*, de Rekenkamer (ERK) *op verzoek alle bescheiden en inlichtingen toezenden die nodig zijn voor de vervulling van haar taak*. In het speciaal verslag van de ERK is een van de observaties dat zij geen informatie heeft ontvangen van de Europese Commissie over de voorbereidende onderhandelingen van het derde Pfizer-contract in de periode maart 2021. Het speciaal verslag is, tezamen met de reactie van de Europese Commissie, gepubliceerd. Qua opvolging van deze bevindingen is het Europees Parlement primair aan zet. Het EP heeft namelijk op grond van artikel 14 VEU een controlerende taak ten aanzien van de activiteiten van de Europese Commissie en zodoende kunnen EP-leden de Commissie daarover vragen stellen. Daarnaast heeft het Europees Parlement een speciale commissie opgericht (COVI), die onderzoek doet naar de pandemie-aanpak van de Unie. Het is dus aan het Europees Parlement om een oordeel te vellen over het handelen van de Europese Commissie of om de (voorzitter van de) Europese Commissie ter verantwoording te roepen. Wel dringt het kabinet in algemene zin aan op transparantie en het afleggen van rekenschap vanuit de EU-instellingen, waaronder de Europese Commissie.

Vraag 5

Bent u ervan op de hoogte dat Von der Leyen weigerde inzage te geven in haar tekstberichten die ze naar de topman van BioNTech-Pfizer verstuurde, en dat de Europese Ombudsman dit als wanbestuur betitelde? Bent u het eens met deze beoordeling van de Europese Ombudsman? Hoe beoordeelt u deze weigering om transparantie te verschaffen en openheid van zaken te geven?³

Antwoord 5

Ik ben bekend met het onderzoek van de Europese Ombudsman. Het kabinet steunt de belangrijke onafhankelijke rol die de Europese Ombudsman speelt en onderschrijft het belang van de verschillende onderzoeken die zij publiceert ten aanzien van de EU-instellingen. Het is van belang dat instellingen rekenschap afleggen. Ook voor dit specifieke onderzoek geldt dat het Europees Parlement een rol vervult. Het EP controleert de Europese Commissie en EP-leden kunnen de Commissie vragen stellen. In algemene zin dringt het kabinet binnen de EU aan op het belang van transparantie en het afleggen van rekenschap vanuit de EU-instellingen.

Vraag 6

Bent u bereid om – eventueel in Europees verband – te pleiten voor een onderzoek naar de aanbesteding van deze vaccins? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Nederland heeft herhaaldelijk in Europees verband, onder andere tijdens de Raad Algemene Zaken van 22 en 23 juli 2021, het belang van grondig en onafhankelijk onderzoek onderstreept in lijn met de motie Leijten die het kabinet oproept tot een evaluatie van het inkoopproces, waaronder de rol van de Commissie hierin⁴. Het kabinet heeft het belang van een dergelijk onderzoek omarmd⁵. Het kabinet zal het belang van transparantie en het afleggen van rekenschap blijven onderstrepen in de posities die zij uitdraagt.

Vraag 7

Deelt u de mening dat de rol van Von der Leyen goed onderzocht moet worden omdat er uiteindelijk in mei 2021 een megacontract met BioNTech-Pfizer is getekend waar tientallen miljarden euro's mee gemoeid zijn?

³ De Volkskrant, 12 september 2022, «Von der Leyen onderhandelde op eigen houtje met Pfizer over 1,8 miljard coronavaccins, en weigert opheldering» (<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/von-der-leyen-onderhandelde-op-eigen-houtje-met-pfizer-over-1-8-miljard-coronavaccins-en-weigert-opheldering~b0c4cd94/>).

⁴ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1659

⁵ Stand van Zakenbrief COVID-19 13 april 2021, Kamerstuk 25 295, nr. 1105

Antwoord 7

Het kabinet is blijvend van mening dat transparantie en het afleggen van rekenschap van essentieel belang is, ook in dit geval.